2.5.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asia: VNS 2/2022 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

INFRA ry:n lausunto

INFRA ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023–2026 ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

LVM:n hallinnonalan määrärahat

Kehysmenojen uudelleenkohdennus vuodesta 2023 alkaen kohdistuu ylivoimaisesti suurimmilta osin liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle, jolta leikataan yhteensä 127 miljoonaa euroa.

Liikenneministerin mukaan leikkaukset eivät kuitenkaan kohdistu perusväylänpitoon. Käytännössä jäljelle jää väyläinvestoinnit.

INFRA ry ilmaisee vakavan huolensa LVM:n hallinnonalan investointimäärärahojen tasosta. Nyt tehtyjen leikkausten myötä vuonna 2023 ei tule alkamaan yhtään uutta väylähanketta, kun kaikki jäljelle jääneet määrärahat käytetään käynnissä olevien hankkeiden loppuun saattamiseen.

Vaikka leikkaukset eivät kohdistuisikaan perusväylänpitoon, on myös perusväylänpidon tilanne kriittinen suunnitellulla rahoitustasolla. Selonteossa kerrotun mukaan ”*Väylänpidossa painotetaan liikenneverkon päivittäisen liikennöitävyyden vaatimia toimia sekä korjausvelan kasvun pysäyttämistä ja sen vähentämistä.*”

Valitettavasti nykyiselläkään määrärahatasolla ei tulla korjausvelan osalta pysymään nykytasolla. Korjausvelan on arvioitu kasvavan vuoteen 2025 saakka ja lähtevän vähenemään vasta silloin, kun määrärahataso nousee 1,4 mrd. euroon ja kun määrärahaan ryhdytään tekemään vuosittaiset kustannustason nousua kompensoivat indeksitarkistukset. Vasta tuleva hallitus tekee kuitenkin aikanaan päätöksen vuoden 2025 määrärahoista.

Nykyisen hallituksen päätöksenteon varassa on puolestaan vuoden 2022 toteutuva määräraha ja vuoden 2023 määräraha.

INFRA ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Y-tunnus: 0116966-8
S-posti: info@infra.fi
etunimi.sukunimi@infra.fi

Puh. +358 9 129 91

Infra.fi
Infrakuntoon.fi

2.5.2022

Voimakkaasti nousseet energian ja polttoaineiden sekä asfalttipäällysteen raaka-aineena käytettävän bitumin hinnat syövät ostovoimaa pahimmassa tapauksessa jopa kymmeniä prosentteja.

Bitumin hinta nousi vuonna 2021 72 %. Infrarakentamisessa ja kunnossapidossa käytettävien työkoneiden polttoaineena käytettävän kevyen polttoöljyn keskihinta on Tilastokeskuksen mukaan puolestaan noussut 115 % maaliskuun 2021 ja maaliskuun 2022 välillä.

Vuodelle 2022 ohjelmoidusta noin 2 500 päällystyskilometristä toteutuu hädin tuskin 2 000 kilometriä. Arvio ensi vuodesta on vielä huomattavasti synkempi, vain noin 1 500 kilometriä.

Jotta päällysteisiin sitoutunut korjausvelka pysyisi nykytasolla, pitäisi maanteitä päällystää 4 000 kilometriä vuodessa.

Julkisen talouden suunnitelmassa LVM:n hallinnonalalle esitetty määrärahataso ei lähellekään vastaa tarvetta, vaan lisää niin korjaus- kuin investointivelkaa.

Näkemyksemme mukaan Suomessa olisi – erityisesti nykyisessä geopoliittisessa toimintaympäristössä – tarve tarkastella väyläpolitiikan järjestelmätason muutosta, Suomen positioimista osaksi läntistä Eurooppaa ja sen liikenneverkkoja sekä kansallisen tason yhteysvälikohtaisten päväylien identifioimista ja niiden palvelutason kunnianhimoista tasonnostoa. Tämä edellyttäisi kaikkiin liikennemuotoihin osoitettujen määrärahojen merkittävää tasonnostoa ja väyläinvestointien käsittelyn erottamista valtion talousarvion käyttömenoista.

Vihreän siirtymän edistäminen liikenteessä ja infra-alalla

Selonteossa on todettu, että hallitusohjelman mukaan Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen.

Liikenteellä on suuri merkitys näiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Liikenteen hiilineutraalisuus koostuu liikennejärjestelmän ja liikkumisen hiilineutraalisuudesta sekä väylien rakentamisen ja ylläpidon hiilineutraalisuudesta.

Kulkutapamuodon muutos maanteiltä raideliikenteeseen sekä yksityisautoilusta joukkoliikenteeseen tulee omalta osaltaan vauhdittamaan hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamista. Samoin tavoitteen saavuttamista maantieliikenteessä tulee vauhdittamaan entistä ympäristöystävällisemmät ja ekotehokkaammat moottorit sekä puhtaammat polttoaineet.

2.5.2022

Väylien rakentamisen ja ylläpidon osalta siirtyminen kohti ympäristöystävällisempää toimintaa on myös alkanut.

Väylien rakentamisen osalta avainasemassa on materiaalien tehokas käyttö, kierrättäminen ja neitseellisten materiaalien osuuden vähentäminen sekä rakentamisessa tarvittavissa työkoneissa käytettävä energia.

Rakentamisessa ja ylläpidossa käytettävät työkoneet käyttävät vielä toistaiseksi pääasiassa kevyttä polttoöljyä. Tulevaisuuden puhtaita polttoaineita ovat vety, sähkö ja biodiesel, mutta niihin siirtymiseen menee vielä aikaa. Puhtaampien polttoaineiden käyttöönotto edellyttää jatkuvia investointeja uuteen konekalustoon.

Infra-alan markkinoiden ja yritysten liiketoiminnan jatkuvuuden turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää myös tästä näkökulmasta. Jotta yrityksillä olisi mitään mahdollisuuksia investoida yhä ympäristöystävällisimpiin koneisiin, laitteisiin ja teknologioihin, tulee yrityksille luoda silta kannattavan liiketoiminnan jatkamiseen myös käynnissä olevien poikkeusolojen yli.

Yksi keino tähän on kehysriihen yhteydessä päätetyn kuljetusyritysten kustannustuen ulottaminen koskemaan myös infra-alan yrityksiä. Kustannustuen rajaaminen ainoastaan yhdelle toimialalle olisi diskriminoivaa ja yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista. Analogiaa voi hakea koronatuista, joita ei myöskään ollut rajattu tiukasti yhdelle toimialalle vaan kaikilla kriteerit täyttäneillä yrityksillä oli mahdollisuudet tukea hakea ja saada.

Energiaintensiivisten yritysten (infra-alalla mm. asfaltti- ja kiviainestuottajat) olemassaolon ja kilpailukyvyn turvaamiseksi olisi myös yksi tehokkaimmista keinoista jo päätetyn veronpalautuksen asteittaisen poistamisen jäädyttäminen vuoden 2021 tukitasoille, sekä kehitettävä kuljetusalaa ja jakeluvelvoitetta koskevia tukilinjauksia vastaava tukimenettely myös energiaintensiivisille yrityksille.

Yhteinen tavoite – hiilineutraali Suomi v. 2035 – on syytä jatkossakin pitää tavoitteena, mutta sen mahdollistamiseksi vauhtia hiilineutraalisuuteen siirtymisessä on voitava tarkastella järkevistä ja taloudellisesti kestävistä lähtökohdista.

INFRA ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Y-tunnus: 0116966-8
S-posti: info@infra.fi
etunimi.sukunimi@infra.fi

Puh. +358 9 129 91

Infra.fi
Infrakuntoon.fi

2.5.2022

INFRA ry

Paavo Syrjö
toimitusjohtaja

INFRA ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Y-tunnus: 0116966-8
S-posti: info@infra.fi
etunimi.sukunimi@infra.fi

Puh. +358 9 129 91

Infra.fi
Infrakuntoon.fi